

Siðsøga

Óli Jacobsen

MARIA HJÁ ANDREAS Í KØKINUM: SØGA AV NESI OG ÚR GØTU

Siðsøgan fer hesa ferð út á bygd. Vit hava hitt 87 ára gomlu Mariu Hansen, ættað av Nesi og búsitandi í Norðragøtu. Hon minnst væl til og kann greiða frá søgu í báðum bygðum

1. partur

Henda røðin byrjaði við Miðvikuni í 2007. Røðin er farin fram um 400 partar, umframt røðina Hendur ið Sleptu, sum var um 230 partar.

Her er nógv siðsøga á nógvum ymiskum økjum. Tað sæst eisini, at øll fólk hava sína søgu, og tær eru allar ymiskar. Tíbetur stendur ikki á, at fáa fólk at greiða frá. Er søgan fyrst niðurskrivað og komin alment fram, so er hon eisini blivin ein partur av samleikanum hjá okkum øllum. Tað tykist sum at hetta er væl umtókt av mongum av okkara lesarum.

Hesa ferð hitta vit 87 ára gomlu Mariu Hansen. Hon er ættað av Nesi, men mamma hennara, Dagmar, var úr Gøtu. Maria giftist til Norðragøtu við Andreas í Køkinum. Tí kann Maria greiða frá sínum minnum í báðum bygðum.

Tað hevur verið nokk so nógv av Gøtu søgu í hesi røð, men lítið hevur verið av av Nesi. Tí verður sum ískoyti til søguna hjá Mariu eisini endurgivin part av søguni av Nesi hjá Onnu Evensen. Hon var gift við Jens Chr. Evensen, sum var próstur á Nesi frá 1885-1900.

Maria greiðir frá:

Eg eri av Nesi. Tað var kallað úti á Stykkinum, har vit búðu. Nú er tað ein sonur Debes, beiggja mín, Jens Christian, sum eigur húsini. Abbi hansara var Jens Christian Olsen, kendur tingmaður av Toftum. Hann var pápi Jógvan, sum er giftur við systir míni, Hildibjörg.

Pápi mín Petur Hans Hansen var slektaður úr Gerðinum á Nesi. Hann varð føddur í 1898 og gjørdist 98 ára gamal.

Tað var ein gomul lon, har tey búðu. Tey vóru átta systkin. Tríggir beiggjar, Tummas, Hans Jacob og Olaf, búðu síð um síð við tey gomlu húsini í Gerðinum. Pápi fór eitt sindur longri út, tí har fekk hann eina mörk av Nes prestagarði og við hesum eisini eitt gerði.

Vit vóru nógv systkinabørn, sum búðu á hesi leiðini. Hjá Tummasi vóru 9 børn, hjá Hans Jacob vóru eisini 9 sum hjá okkum, Olaf átti fyra. Men vit fóru ikki inn í hini húsini uttan vit spurdu, um vit kundu sleppa. Eitt grannahús hjá okkum var hjá Símoni á Torkilsheggi.

Søktur undir 1. heimsbardaga

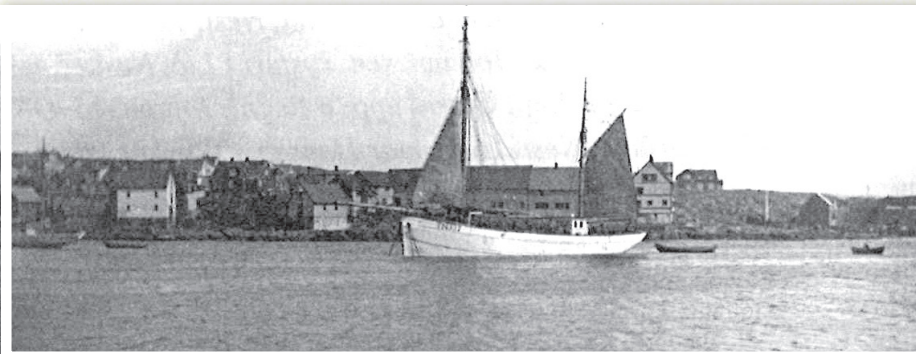
Pápi fór eins og aðrir ungir dreingir ungur til skips, og hann var ein av teimum hvørs skip varð søkt undir 1. heimsbardaga. Tá var hann 19 ára gamal.

Hetta var Brestir hjá Jens Evensen í Havn, har tann 25 ára gamli Andreas í Túni var skipari.

Teir vóru staddir á Føroya Banka tann 24. mai 1917. Tað vóru 12 mans við, teir vóru allir

Maria Hansen

Petur Hans sigldi millum annað við Expedit

av Nesi, Toftum, Rituvík og Æðuvík. Bestamaðurin var Jákup Mikal Mikkelsen av Toftum, sum í 1924 gekk burtur við Onnu.

Brestir hevði gjørt nakrar túrir á Føroya Banka uttan at nakað var hent, hóast bankin var lýstur sum krígssøki av týskarum. Men hendan túrin gekk tað ikki. Klokkan tvey um náttina hendan dagin varð skiparin útpurraður av bestamanninum, sum segði, at ein kavbátur var nærindis. Tá ið skiparin kom upp gekk hetta sjón fyri søgn. Ein stórir gráur kavbátur kom móti teimum við fullari ferð. Tað var skotið móti skipinum. Skiparin koyrði flaggið upp, setti bátin út og róði við trimum monnum umborð í kavbátin við pappírnum hjá skipinum.

Skiparin á kavbátinum lovaði tveimum av monnunum saman við skiparan á Bresti at koma umborð. Tað gekk illa at skilja hvønn annan. Men skiparin fekk tó ryst við høvduinum, tá ið hann varð spurdur, um teir vóru eingilsmenn.

Týskararnir fóru niður í bátin hjá Brestir við einum sekki við bumbum. Umborð á Brestir skilti kokkurin, Julius Juel Petersen, enskt. Tað varð sagt honum, at Brestir skuldu søkkjast beinanvegin, og at manningin hevði 10

minuttir at fara av skipinum. Týskararnir lögdu bumburnar í lugarið og fóru av skipinum saman við manningini á Brestir. Týskararnir góvu teimum boð um taka við sær vatn, breyð, kumpass og klæðir til skiparan, sum var hvítklæddur. Báturin setti so týskararnar av á kávbátinum. Síðan tóku teir restina av manningini á Brestir. Stutt eftir hoyrdist ein brestur frá Bresti, dekkið fór upp í luftina, og skipið sakk. Kavbáturin hvarv vestureftir. Hann tók skipspápírini við sær. Men flaggið varð tikið niður, áðrenn skipið varð søkt, og skiparin hevði tað við sær í bátin. Manningin á kavbátinum hevði verið sera fólkalig móti manningini á Brestir.

Manningin á Bresti sá eitt annað skip verða søkt. Eftir at kavbáturin varð horvin, sá skiparin ein annan bát. Hetta vísti seg at vera manningin á Traveller úr Vági, sum beint áðrenn var søktur. Millum hesar menn vóru tveir norðragøtumenn, brøðurnir Doreus og Eliesar Jacobsen, úr Tjørnustovu. Bátarnir avráddu at fylgjast til lands. Teir settu báðir segl. Báturin av Traveller sigldi skjótari og lá betri upp móti vindinum. Manningin á Traveller sigldi móti Fámjin, meðan báturin av Brestir sigldi móti sildabátinum Vigelant úr

Brúðarmynd av Dagmar og Petur Hans

Vági, sum lá vestanfyri Nípubakkan. Tað var kl. 5 seinnapartin, at teir komu umborð á Vigelant, sum setti kós móti Trongisvág, har teir komu á midnátt.

Eitt systkinabarn pápa var við. Hann var bara 14 ár, og hann var so bangin, tá ið teir fingur boð um at fara av skipinum. Tá kom ein av týskarunum og gav honum eina sjokoláta-plátu!

Pápa dæmdi illa at tosa um hetta, so hetta mann hava verið ein ótespulig uppliving.

Einki uppá seg at ganga av Nesi til Leirvíkar

Beiggjarnir hjá mær plagdu at arga pápa við, at hann hevði verið í Gøtu og fríggjað og var farin avstað við teimum bestu klæðunum. Tey vóru ikki nógv verd eftir hesa ferðina.

Pápi var tá forlovaður við mammu, so ungur hann var, 19 ár. Tað var vanligt at fara til Gøtu at dansa á kyndilsmessu. Her munnu tey vera komin saman.

Pápabeiggi mín, Olaf, var forlovaður í Leirvík. Teir plagdu at fylgjast, tá ið genturnar skuldu vitjast. Tá ið komið var til Norðragøtu, fór beiggin einsamallur til Leirvíkar um fjallið. Hetta var ikki roknað fyrri nakað tá í tíðini.

Pápi sigldi nógv saman við Andreas í Túni. Hann var millum annað við St Expedit, sum Andreas førði.

Eisini sigldi hann undir seinna heimsbardaga sum kokkur við Silver Belle. Hetta var ein óhugnalig tíð, eisini hjá teimum heima, tí óvissan var so stór, og nógv skip komu ikki aftur í aftur. Men teir sluppu væl burtur úr tí.

Annars var pápi arbeiðsmaður og seyðamaður hjá smábøndrunum, sum høvdu sína jørð frá prestagarðinum á Nesi.